

# מדינת ישראל

## בתי הדין הרבניים

ב"ה

תיק 1063350/2

### בבית הדין הרבני הגדול ירושלים

לפני כבוד הדיינים:

הרב אליהו הישריק, הרב אליעזר איגרא, הרב מיכאל עמוס

המערער: אלמוני (ע"י ב"כ טו"ר משה מיטלמן ועו"ד יעל נגר)

נגד

המשיבה: פלונית (ע"י ב"כ טו"ר דבורה בריסק)

הנדון: טענת המערער כי אינו נושא עוד באחריות לעיגון כלתו בידי בנו – דרכי בחינתה והמסקנות

### פסק דין

לפנינו ערעור על החלטת בית הדין האזורי מיום י"ב באלול התשע"ח (23.8.2018) שקבע כי המערער – גם בנקודת הזמן הנוכחית – הוא גורם מרכזי בסיכול פסק דינו של בית הדין כי על הבעל, בנו של המערער, לגרש את אשתו, היא המשיבה שלפנינו.

בחינה זו של בית הדין האזורי באה בהתאם להחלטת בג"ץ אשר בהחלטה מיום כ"ב באדר תשע"ז (20.3.17) הורה על השבת התיק לבית הדין האזורי כדי שיבחן אם יש בפעולות האב כדי להוכיח כי עתה אכן מציית הוא לפסק הדין לגירושין ועושה ככל יכולתו כדי שבנו ייתן גט לאשתו.

## עובדות והליכים

להלן העובדות הקשורות לערעור שלפנינו:

1. בנו של המערער (להלן גם: האב), [פלוני] (להלן גם: הבעל, האיש או – לפי העניין: הבן), והמשיבה, [פלונית] (להלן: האישה), נישאו בשנת 1997. בשנת 2005 הגיעה האישה לארץ עם שני ילדיה הקטני-קטנים לביקור משפחתי. בעת שהותה בארץ לקתה בשבץ מוחי שהותיר אותה במצב נכות קבוע. באותו זמן נטש הבעל את האישה והילדים והשאירם בחוסר-כול.

2. תביעת גירושין הוגשה לבית הדין האזורי בל' בשבט תשע"ג (10.2.13) ופסק דין המחייב במתן גט ניתן בה' בתשרי תשע"ה (29.9.14).

3. בט"ז בתשרי תשע"ו (29.9.15) הוציא בית הדין צו עיכוב יציאה כנגד הורי הבעל, על כך הוגש ערעור לבית הדין הגדול שביקש מבית הדין האזורי להבהיר את דבריו. החלטה ארוכה ומנומקת נתן בית הדין האזורי בה' באדר ב' תשע"ו (14.3.16) ובה קבע בית הדין כי אביו של הבעל הוא הרוח החיה מאחורי ההחלטה לעגן את האישה, ועל פי זאת קבע כי יש מקום לעכבו בארץ ואף לגזור עליו מאסר בהתאם לסעיף 7א לחוק בתי דין דתיים (כפיית ציות ודרכי דיון), התשט"ז – 1956, באותה החלטה נקבע כי צו עיכוב היציאה כנגד אם הבעל יבוטל בכפוף להגשת בקשה מתאימה.

# מדינת ישראל

## בתי הדין הרבניים

4. על פסק דין זה הוגש ערעור לבית הדין הגדול בהרכב זה, וכד' באב תשע"ו (8.8.16) ניתנה החלטתנו הארוכה והמנומקת הדוחה את הערעור וקובעת כי אכן המערער הוא שסיכל את מתן הגט וכי במצב זה ניתן בהחלט להורות על אכיפה על פי סעיף 7 לחוק בתי דין דתיים (כפיית ציות ודרכי דיון), התשט"ז – 1956.

5. המערער פנה לבג"ץ ובמהלך הדיונים שם טען המערער כי הוא מנסה בכל דרך להביא לידי הגט המיוחל, כי שלח את הרב גרוסמן להשפיע על בנו וכי אף התרשמותו של עו"ד שרגא [בא כוחו] שנשלח מטעם בית המשפט הייתה כי אין למערער קשר לעיגון המתמשך מאחר ולבן יש והיה דעה עצמאית בניגוד לדעת המערער.

6. החלטת בג"ץ ניתנה בכ"ב באדר תשע"ז (20.3.17) ובה נקבע כי לבית הדין סמכות להורות על נקיטת אמצעי כפייה נגד צד ג' במקרה שבו הוא עומד מאחורי הפרת פסק הדין, אומנם מנגד לא הכריע בג"ץ אם בנתוני המקרה שלפנינו יש מקום לקבוע כי אכן המערער הוא שמסכל את פסק הדין, ובדגש על טענות המערער כי פעל מאז פסק הדין כדי שהבן יציית וייתן גט לאישה. משכך הורה בג"ץ על השבת התיק לבית הדין האזורי כדי שיבחן אם יש בפעולות האב כדי להוכיח כי אכן מציית הוא לפסק הדין.

7. בית הדין האזורי קיים דיונים מספר והגיע למסקנה כי אין בטענות המערער דבר חדש וכי מטענות אלו ומהראיות שהביא מצטיירת תמונה הפוכה של המשך סיכול פסק הדין על ידי המערער.

8. על כך כאמור הוגש ערעור לפנינו. כתב הערעור מתפרש על פני כשישים עמודים ומופיעים בו עשרות טיעונים שעל פי המערער מהווים ראיה שהבן עומד בפני עצמו, שהאב כבר אינו בקשר עימו וכי האב לא עומד מאחורי העיגון.

## דיון והכרעה

נקדים ונאמר כי קיים שוני מהותי בין התייחסות בית הדין לבין התייחסותם של באי כוח המערער. בעוד בית הדין התמקד בשאלה אם המערער שינה את דרכו ממועד מתן פסק הדין הראשון בה' באדר ב' תשע"ו (14.3.16) שקבע בצורה ברורה כי המערער הוא שעומד מאחורי עיגון האישה, הרי המערער מנסה להוכיח מחמת פעולות נטענות כעת כי מעולם לא סיכל את פסק הדין לגירושין.

טענה זו העלה המערער והיא נדחתה בהחלטת בית הדין האזורי מי"ג באייר תשע"ז (9.5.17) כדלהלן:

נחזור ונבהיר: ההליך אשר לפנינו אינו 'פרק ב' של ההליך הקודם ואף לא 'משפט חוזר'.

מטרת ההליך כלשון בית המשפט העליון (פסקה כח לפסק הדין) לבחון האם נכון לעת הזאת גורם מר [אלמוני], לעיגונה של כלתו והיש ביכולתו להביא להתרתה.

על החלטה זו הוגשה בקשת רשות ערעור שבהמשך נמשכה תוך הודעה כי המערער מתכוון לטעון טענות אלו במסגרת הערעור בזכות לכשיתקיים.

# מדינת ישראל

## בתי הדין הרבניים

**הנפקותא** בין תפיסות אלו היא מהותית ובאה לביטוי בעיקר ב'נטל ההוכחה'. בעוד לשיטת בית הדין האזורי נקודת המוצא היא שהמערער סיכל את פסק הדין, ושהוא בעל השפעה מהותית על הבן – ומכאן שחובת ההוכחה שחדל מסיכול פסק הדין מוטלת לפתחו, הרי לשיטת המערערים הטענות שהעלו צריכות להיבחן כבמסגרת 'משפט חוזר' על הקביעה כי האב הוא שעומד מאחורי העיגון של האישה, אם כן הדברים הרי גם ברור כי על בית הדין לבוא ללא נתונים קודמים ולקיים בעצם את ההליך מראשיתו תוך בחינת ראיות חדשות שיביא המערער.

הבחנה זו מצויה במסכת סנהדרין (דף כה ע"ב):

המשחק בקוביא [...] ואימתי חזרתן? משישברו את פיספסיהן ויחזרו בהן חזרה גמורה, דאפילו בחנם לא עבדי. מלוה בריבית – אחד המלוה ואחד הלוה, ואימתי חזרתן? משיקרעו את שטריהן ויחזרו בהן חזרה גמורה, אפילו לנכרי לא מוזפי. ומפריחי יונים [...] ואימתי חזרתן? משישברו את פגמיהן, ויחזרו בהן חזרה גמורה, דאפילו במדבר נמי לא עבדי. סוחרי שביעית – אלו שנושאין ונותנין בפירות שביעית, ואימתי חזרתן? משתגיע שביעית אחרת ויבדלו. ואמר רבי נחמיה: לא חזרת דברים בלבד אמרו, אלא חזרת ממון. כיצד? אומר: "אני פלוני בר פלוני כינסתי מאתים זוז בפירות שביעית, והרי הן נתונין במתנה לעניים."

ובשו"ת מהר"ם מרוטנבורג (דפוס פראג סימן אלף כא) הרחיב כלל זה לאישה מעגנת:

אמרינן בגמרא סנהדרין (פרק זה בורר, כו ע"א וע"ב): מפריחי יונים – מאימתי חזרתן? משישברו פגמיהן ומשחקי קוביא? משישברו פספסיהם [...] **אלמא היכא דהוי אדם מועד ורגיל לעבור אין די במה שאומר שרוצה לשוב.** הכי נמי אשת ר' שלום אחרי שמרדה ויצאה במרד מביתו, זה כמה ימים [ועגנתו] – לא מסתייע במאי דאמרה "אליו אשוב", אולי 'תשב ימים אחדים או עשור ואחר תלך', לכן: אם תתרצה האשה להתקשר על פי רכותינו ותעשי [צ"ל: ותעשה] ככל הכתוב ומבואר לעיל, הרי טוב, כי איך יבטח בה לב בעלה אי לא בקשר אמין אחרי מרדתה שמרדה בו כמה ימים?

מכאן מבואר כי כאשר אדם הוא בחזקת מועד לא די בטענה או אמירה כי חדל וחזר בו מדרכו אלא עליו להוכיח לשיקול דעת בית הדין כי חדל לו מדרכו הרעה וחזר בתשובה.

כך גם נאמר בפסק הדין הראשון שנתן הרכב זה בד' באב תשע"ו (8.8.16):

אחר שהממרה כבר הפר בעבר את הצו השיפוטי או הביא להפרתו, לא במהרה תזדרז הערכאה המשפטית להאמין לאמירותיו של הממרה כי לא יפר עוד את ההוראה בעתיד.

כל עוד יש ביד הממרה האפשרות להמשיך ולהפר את הצו בעתיד – אף אם יצהיר בפיו כי הוא חוזר בו למוטב ולא ימרה עוד, לא יהיה די בכך כדי לבטל את הסנקציה על מעשה העבר, שהרי אם לא כן אין לך מי שיוטלו עליו הסנקציות הקבועות בחוק בגין ביזיון בית המשפט, שהלוא תמיד יוכל הממרה לסכל את הסנקציה על ידי 'הודעתו' כי בעתיד לא יעשה זאת.

על כל פנים לגופם של דברים סבורים אנו שהצדק עם בית הדין האזורי, כך ברור מהחלטת בג"ץ כי התיק הוחזר לבית הדין האזורי כדי שיבחן את הראיות החדשות, כדלהלן:

כאמור, אין אנו נזקקים לטענות אלה בשלב זה, שהרי ביסודו של דבר במבט צופה פני עתיד עסקינן. לשיטתנו בשלב זה, בו נוספו ראיות שליחותו של הרב גרוסמן וביקורו של בא כוח המשיב 2 בניו יורק אשר לטענת המשיבים מוכיחות כי הבעל אינו נשמע לדרישותיו של אביו לתת גט למבקשת יש

# מדינת ישראל

## בתי הדין הרבניים

להחזיר את התיק לבית הדין האזורי לבחינתו. כיון שמטרתן של הסנקציות על פי הפקודה היא אכיפת פסק הדין במבט קדימה הנה ככל שנוספו ראיות המביאות למסקנה כי הצו – גם בהנחה כי היה במקומו לעת נתינתו – הפך בלתי יעיל, יש לשקול את ביטולו, והדברים נאמרים בלא נטיעת מסמרות. הערכאה שעליה לברר האם התייתר הצו בנסיבות אלה היא הערכאה הדיונית הרלבנטית.

לפי זה נקודת המוצא לדיון אינה השאלה אם האב רוצה בעיגון האישה, אלא אם ניתן להוכיח כי האב שינה את דרכו וחזר בו מהרצון לעגן את כלתו, וזאת בדגש על הנתון כי במשך יותר מעשר שנים האב הוא שעמד במוקד ההחלטה האכזרית של האיש לעגן את האישה. המטלה המוטלת על בית הדין הגדול היא לבחון ולברוק אם אכן עשה בית הדין את המוטל עליו ובחן את הראיות אותן דרש בית המשפט העליון שיבדוק ואם הבדיקה ותוצאותיה נבנו על בשיקול דעת נכון.

עברנו על החומר שבתיק ועל הנספחים שצורפו ואנו בדעה כי אכן בית הדין האזורי עשה את מבחן הראיות שאותן נתבקש לבחון תוך שיקול דעת הוגן, ישר ונכון והמסקנות שהגיע אליהן בית הדין בעקבות מבחן הראיות הן הן המסקנות הנכונות.

לפיכך, דעתנו היא כי יש לדחות את הערעור.

## נימוקים

כאמור האב הביא ראיות מספר אשר לדבריו מוכיחות כי אין לו יכולת להשפיע על בנו וכי הוא מצידו עושה את המרב כדי להביא לגט המיוחל. נציין כי בהחלטת בג"ץ להחזיר את התיק לבחינת בית הדין האזורי נאמר כי הראיות החדשות שיש לבחון הן שליחותו של הרב גרוסמן וביקורו של בא כוח האב בניו יורק, אולם במסגרת בחינת בית הדין האזורי עלו עוד ראיות שקיבלו גם הן את התייחסות בית הדין האזורי.

## שליחת הרב גרוסמן לדבר עם האישה

כאמור, אחת משתי הראיות שבג"ץ ביקש מבית הדין לבחון היה שליחות הרב גרוסמן שעשה מאמץ לשכנע את האישה לתת גט לאישה. כעולה מהתיק התבקש הרב גרוסמן על ידי מכרו הרב שכטר לנסות ולהשפיע על הבן, אלא שזה לא שיתף פעולה ואף אמר כי מבחינתו יכול אביו להמשיך לשבת בארץ לאורך ימים, ואין בכך לשנות את עמדתו בכלום. עוד אמר הבעל לרב גרוסמן הבעל כי אין לו קשר עם האב, וכי זה אינו תומך בו כלל.

בית הדין האזורי דחה ראייה זו מאחר שהרב גרוסמן אמר בדיון כי לא ידע את ההיסטוריה של התיק, ועל כן לא ברור כיצד היה אמור לשכנע את האישה למתן גט. בנוסף כתב בית הדין האזורי כי תמוה לפניו מדוע בחר האב לשלוח רב ישראלי הידוע בארץ, בניגוד לרב מקומי מארצות הברית הדובר את השפה ושאוילי יש לו יותר השפעה על האישה. מכאן הסיק בית הדין האזורי כי למעשה מדובר בשליחות פיקטיבית – רוצה לומר שבעצם ניצלו את כבוד הרב גרוסמן ואת שמו הטוב ההולך לפניו ליצירת מצג שווא שלפיו האב מנסה לשכנע את הבן לתת גט.

גם אנו סבורים כי כל הפעולה של שליחת הרב גרוסמן, שכאמור לא ידע כלום מהאמור בתיק ואת כל ההיסטוריה של סרבנות הבעל, הייתה מלכתחילה מעשה שכוונתו רק 'לצאת ידי חובה' ולא נעשתה מתוך כוונה כנה שישפיע על הבן – הבעל ליתן גט. נוסף על כך אנו תמהים: כיצד

# מדינת ישראל

## בתי הדין הרבניים

ניתן בכלל להעלות על הדעת כי במקרה זה יצליח הרב גרוסמן, שידיעותיו על פרטי התיק הן אפס ושאינו מכיר כלל את הבעל באופן אישי, להביא את הבעל לחזור בו מסירובו ליתן גט ולהצליח במקום שאחרים הקרובים ומכירים את הבעל זה זמן וזמנים כשלו ולא הצליחו? הרי שליחות כזו ללא כל ידע נידונה מראש לכישלון ולמעשה היא מיותרת, אלא אם כן נעשתה לשם מטרה אחרת. מסתבר כי האב רצה לקנות לעצמו תדמית על ידי שימוש באישיות מוכרת ופופולרית (הרב גרוסמן) בבחינת 'למען יראו' כביכול כי אפילו אותה אישיות אינה מצליחה. והרי אף לא אחד יעלה על הדעת כי הרב גרוסמן יישלח לשליחות קשה זו מבלי הכנה וידע היטב של כל שלבי תיק קשה זה. לצערנו זה מה שהיה בפועל. הרב גרוסמן נשלח ללא ידע מינימלי והיווה בעצם 'כיסוי' עבור מר [אלמוני] ויש אך להצטער על שנכשל ונפל לבור שהכין לו מר [אלמוני]. למעשה היה זה תרגיל במערכת 'יחסי ציבור' הקיימת בתיק זה, אך בשונה מהשאר כאן נתגלה הדבר.

להלן קטע מתוך עדותו של הרב גרוסמן:

ביה"ד: יש לי את המכתב שכבודו כתב לבית המשפט: "חז"ל הורונו כי 'האדם יראה לעיניים והא-לוקים יראה ללבב', עד כמה שנראה לי האב באמת עושה כל מאמץ." איך אתם כותבים כך אם כלל לא דיברתם עם האב?

העד: שאלה טובה, התשובה היא שהבן השני וגם הבן הזה אמרו לי שהחרמו אותי במשפחה, לא הוזמן לחתונות. אני אמרתי – אני מכיר אנשים, יש לי חוש, אני עוסק עם אנשים למעלה מחמישים שנה – הוא רחוק הבן מלהיות בן תורה.

אני מתעסק גם עם אנשי עולם התחתון, עולם העליון. אני הבנתי שהאבא לוחץ שכן ייתן גט – אם טעיתי אז טעיתי. אני לא דיין, אני רואה אותו פעם ראשונה.

לפי זה הסתמכותו של הרב גרוסמן היא בעצם על דברים שאמרו לו הבן ו"הבן השני", ואף כבוד הרב אינו מוציא מכלל אפשרות כי טעה.

יש מקום להבהיר כי בעניינו של האב עוסקים מספר לא מבוטל של מוחות – הן בתחום המשפטי והן בתחום יחסי הציבור – וסביר להניח כי מאחר שקו ההגנה מחייב טיעון שהאב עושה ככל יכולתו, הרי שיש צורך להביא עדות או ראיות על כך, כאשר ראיות אלו יכולות להיות מבימות במקרה הצורך.

ובלשון אחרת: אין בית הדין מטיל כל ספק ביושרו של הרב גרוסמן. בית הדין מכבד ומעריך את הרב ופעולותיו הכבירות למען הכלל, אלא שבנסיבות שלפנינו קיים בסיס להאמין כי כבוד הרב הוטעה בכוונה על ידי האב ובאי כוחו, וכאמור נפל בבור שהכינו לו.

והגע בעצמך: אילו באמת רצה האב כי הרב גרוסמן יוכל לשכנע את הבן, כלום לא היה נכון לפרוש לפניו את נתוני התיק כדי שידע לקראת מה הוא הולך, ובאיזה צורה יוכל לקנות את ליבו של הבן. ואולי דווקא רצה האב לדאוג שהשליחות תיכשל?

## האם אמנם לאב ישנה השפעה מהותית על הבן או שהם מנותקים האחד מהשני?

# מדינת ישראל

## בתי הדין הרבניים

שאלה זו נוגעת לליכת התיק. אף בית הדין האזורי ניסה לבחון את השאלה מתוך העובדות שהיו לפניו. כאמור, אנו יוצאים מתוך הנחה עובדתית כי עד למועד מתן פסק הדין הראשון היה האב אחראי במישרין לעיגון האישה, אלא שכאמור טען האב כי כעת אין לו כל השפעה על הבן.

בית הדין האזורי ניסה להוכיח נתון זה בין השאר מתוך בחינה של התנהגותו הכלכלית של הבן, כאשר, לדבריו, לא ברורה העובדה כי הבן, שנטען כי הוא מחוסר כישורים והכנסות, שכר את שרותיו של משרד עורך דין לייצגו מול האישה, מכאן לדברי בית הדין האזורי ראייה כי האב הוא שתומך כלכלית בבן. אנו מתוך שעברנו על התיק ונספחיו מצאנו מקור ברור להנחה זו של בית הדין האזורי וזאת מתוך תמליל שהוגש אשר משקף שיחה שהתקיימה בין הרב [ה'] לאיש המעגן, תמליל זה הוגש על ידי באי כוח האב, וכך אלו אינם יכולים להטיל ספק במהימנותו.

להלן ציטוטים מתוך תמליל זה:

[הרב ה']: כן, אבל אתה רוצה הרי לבקר את הילדים שלך, אז הרי תיסע לארץ ישראל, אלא מה? יש לך בעיה, כמו שהם תפסו את אביך, כן?

[פלונני]: כן, אם אני בארץ ישראל אז אני מסיים, כן.

[הרב ה']: אז תיתן גט ותוכל לנסוע לארץ ישראל כמו מלך. מחלקה ראשונה. תוכל לנסוע כמו קיסר ולא תשתטה. תתחיל לעשות איזה קשר עם הילדים, ואחר כך אתה אדם נורמלי, אתה יכול להתחתן, אתה יכול לעשות מה שאתה רוצה.

[...]

[פלונני]: ובני היה באמריקה, בני בן אחת-עשרה, באמת רצייתי שבני יבוא קודם לאמריקה מאשר היא [הבת], היא בת שמונה-עשרה. בעצם, אני רוצה ששניהם יבואו.

[הרב ה']: אז אולי אכן שניהם. שלח כמה דולר למישהו, שיעשו נסיעה ויבואו, ואני מאמין שניתן לסדר את זה. זה לא איזה...

[פלונני]: אז תסדר את זה.

[הרב ה']: כמה כסף אתה נותן כדי שאוכל לסדר את זה?

[פלונני]: כמה כסף אני נותן לך?

[הרב ה']: לא בשבילי. אני מתכוון עבוד הפרויקט, זה עולה כסף.

[פלונני]: אם תיתן לי את ה... אז אתן לך. מה הבעיה?

[הרב ה']: עולה כרטיסים, עולה שליח שימצא את החברה, הם הרי מתגוררים בשטחים, וזה יכול להגיע לעשרת אלפים – עשרים אלף דולר.

[פלונני]: בסדר, מצוין.

ועוד שם:

[הרב ה']: אחרי הגט תגיש תביעה. יש לה אחד וחצי מיליון דולר, זה שייך לך.

[פלונני]: אחד וחצי מיליון דולר?

[הרב ה']: כן, אבל אחרי הגט. אתה הרי אומר שלפני הגט אי אפשר לעשות הסכמים.

[פלונני]: כך נדמה לי.

# מדינת ישראל

## בתי הדין הרבניים

[הרב ה':] בסדר, אז בדיוק ההפך. תיתן לה אז תדרוש הסדר ו"תני לי את הכסף, לי אין כסף".

[פלוני]: אני לא צריך את הכסף, ברוך השם, אבל היא רוצה לעשות לי צרות, אז אני אעשה לה צרות.

נזכיר כי שיחה זו התקיימה בקיץ 2017, ובכך הנה לנו כי האיש שלדברי האב ובא כוחו עובד כנהג מונית וכיוצא בזה, מוכן לנסוע במחלקה ראשונה "כמו קיסר", מוכן להוציא בתוך שנייה סכום של בין עשרת אלפים לעשרים אלף דולר, ואף מוכן לוותר על מיליון וחצי דולר באמירה ש'ברוך השם' יש לו.

מכאן מתבקש בצורה ברורה כי הקשר הכלכלי בין האב לבן לא נותק כלל (בניגוד גמור לעדותו של האב בבית הדין האזורי בכ' באדר ב' תשע"ו – 29.2.16), ומשכך הדברים הרי אין כל אמת בעדות האב כי אינו יכול לדבר עם הבן שכן הלה אינו מוכן לדבר איתו בטלפון. אין כל היגיון באמירות הבן שמצדו יכול האב 'להירקב בכלא', ואין כל היגיון במצג שהציגו האב ובאי כוחו כאילו אין לאב השפעה כלל על הבן.

ומאחר שנתפס האב כמי שאינו אומר אמת, הרי לכך השפעה ישירה על מעמדו המשפטי – עיין שו"ת הרשב"א (המיוחסות לרמב"ן סימן קלג) על מעמדו המשפטי של מי שנתפס כאומר שקר: "שכך עונשו של בדאי, שמחזיקים טענותיו בשקר".

גם מטעם זה לבדו מוטל כל נטל חובת ההוכחה על האב.

## עדותו של עו"ד שרגא

'אם בארזים נפלה שלהבת, מה יעשו אזובי הקיר?' ואם מצג השווא שהוצג הצליח לשכנע את כבוד הרב גרוסמן שאין חולק שאין לו כל אינטרס לקבל את הסיפר ('נרטיב') של האיש, מה נאמר לגבי עו"ד שרגא שמשרדו מייצג את האב זה כבר מספר שנים, ואין לו כל מניעה לקבלו או רצון להטיל דופי במצג שהוצג על ידי הלקוח ובנו.

נדגיש, אין אנו חושדים בעו"ד שרגא כי במכוון קיבל ואימץ גרסה לא אמינה, אלא שיתכן בהחלט כי ראה את מה שהראו לו ללא תהיות, וזאת על רקע ייצוגו את האב.

נוסיף גם כי השתתפותה של עורכת דין אמריקאית במפגש של הבן עם עו"ד שרגא שבא בשליחות אביו מרימה גבה ומעוררת תמיהה רבתי. לא ברור לנו מי אישר את השתתפותה של עורכת הדין האמריקאית במפגש עם עו"ד שרגא, ומי בכלל פנה אליה ושכר את שירותיה. וכפי שכתב בית הדין האזורי סביר להניח כי הדבר עלה לא מעט כסף, ואף מתוך אישיותו כפי שתואר על ידי עו"ד שרגא, לא נראה כי האיש הוא שיזם את הבאת עורכת הדין למפגש, שהרי לשם מה יש צורך לבן בכלל בנוכחותה במשך שעות במפגש שכנוע שנעשה ביזמת אביו, מקסימום יכול הבן להשתכנע ליתן גט לאשתו. עוד נוסיף, כי נראה שאם הדבר היה תלוי באיש לא היה טורח להיפגש עם עו"ד שרגא כלל. נראה כי יד אחרת היא שדאגה לכך. ההסבר הרציונלי לכך הוא, כנראה, שהאב הוא ששכר את שירותיה של עורכת הדין, והיו לו סיבות טובות לכך.

## עדותו של הרב [א']

# מדינת ישראל

## בתי הדין הרבניים

בעניין זה, גם אנו סבורים כי אין להסתמך על עדות הרב [א'], אך לא מהטעם שכתב בית הדין האזורי.

**אין אנו מקבלים את קביעתו של בית הדין קמא אשר בצורה גורפת קבע כי כל חסידות [...] מגויסת למען מר [אלמוני], ודאי לא ניתן לקבל רמיזות כלפי ראש ישיבת [...] שבוודאי הוא אדם גדול ובחזקת כשרות. אלא שקביעה זו אינה משנה את התמונה הכוללת, שכן מתוך העובדות הקורות בשטח נראה כי מחד גיסא צייר עצמו מר [אלמוני] בפני האדמו"ר זצ"ל כמי שרוצה בגירושין, ומנגד לגורמים אחרים אמר מפורשות שלא הקשיב לרבי'ה וכך נאמר על ידי הרב גמליאל בעדותו בבית הדין בכ"א באדר ב' תשע"ו (1.3.16):**

באחת השיחות הוא 'זורק' לי: מי אתה בכלל שתוכל לשנות את דעתי, הרבה שלי ביקש ממני שאומר לבני לתת את הגט ולא שמעתי לו – מי אתה שאני אשמע אליך.

נראה שהדבר תלוי בשאלה עם מי מדבר מר [אלמוני] שכן בדיבוריו עם 'הרבי'ה צריך הוא לטעון כי הוא רוצה בגט, אומנם כשמדבר עם הרב גמליאל יכול הוא לטעון את ההפך.

וראה פרוטוקול הדיון מיום 13.7.17 דבריו של הרב [א']:

העד: לפני כמה שנים עזבתי את המשרד, אני לא יודע היום. אבל אם ר' [אלמוני] – חושדים בו שאמר "אם הרבה" יגיד לי אני לא אעשה את זה" – הוא לא היה יכול להיכנס לישיבה יותר.

מאחר שכן, אי אפשר להסתמך כלל על עדותו של הרב [א'] להוכיח את העובדות לאשורן.

## סיכום הדברים

א. תחילת דברינו בקביעה כי נקודת המוצא של התיק הוא פסק הדין שניתן בשנת 2016, וכי במסגרת כך יבחנו עדויות חדשות – על רקע הקביעה כי במשך שנים האב הוא שעמד במוקד העיגון של האישה.

ב. על בסיס זה קבענו בצורה ברורה וחד-משמעית כי נטל ההוכחה חל במלואו על האב. במקרה זה על האב להוכיח באמצעות ראיות מוגדרות כפי שקבע אותן בית המשפט העליון. דהיינו בחינת השליחויות של הרב גרוסמן ושל בא כוח האב עו"ד אליעד שרגא שנשלחו מטעם האב, כביכול לצורך השפעה על הבן שייתן גט פיטורין לאשתו.

ג. קבענו בצורה ברורה כי ה'שליחות' של הרב גרוסמן הייתה כולה תרגיל 'כיסוי' בלבד אך לגופה של המטרה שהבן ייתן גט, מראש לא היה לה כל סיכוי שבעולם להצליח, וכאמור נעשתה כלפי חוץ ולמראית עין ללא תוכן ענייני כלל, וכישלונה היה כתוב על הקיר עוד בטרם החלה. הדברים מראים כי מראש נועדה פעולת האב לשליחת הרב גרוסמן לצרכים אחרים, ליצור מצב שהרושם ממנו ישמש כביכול ראיה שהאב אומר לבנו שייתן גט ואילו הבן מסרב, מצג מבוים.

ד. הבהרנו עוד כי עדותו של הרב גרוסמן נשענת בעיקר על אמירות מפי המעגן, ויש יותר מאשר 'רגליים לדבר' כי אלו בוים על ידי הבעל.

ה. המשכנו והוכחנו כי קיים קשר כלכלי הדוק בין האב לבן וזאת בסתירה לעדותו של האב בבית הדין.



# מדינת ישראל

## בתי הדין הרבניים

1. התייחסנו לעדויות אחרות שנשמעו בבית הדין האזורי, זו של עו"ד שרגא וזו של הרב [א'], וקבענו כי אין בהם הוכחה של כלום.

כפי שצינו למעלה, תפקידו של בית הדין הגדול בתיק זה היה לבדוק שתי נקודות:

1. האם בית הדין האזורי בחן את הראיות החדשות – כפי שקבע בית המשפט העליון – שעליהן טוען הנתבע כי עולה מהן כי לעת הזאת אין הוא גורם המסייע לעיכוב נתינת הגט של בנו?

2. את מסקנת בית הדין האזורי לדחות את הראיות הנ"ל – האם מסקנה זו ניתנה בשיקול דעת נכון?

התשובה המתקבלת לאור כל האמור לעיל היא חיובית:

ראשית, בית הדין האזורי בדק היטב והקדיש זמן רב כדי לבחון את הראיות החדשות של האב, ובכך עמד במטלה שהטיל עליו בית המשפט העליון.

שנית, בדקנו היטב את שיקול הדעת של בית הדין האזורי ומצאנו אותו ראוי, הגון ונכון. גם אנו סבורים כי שיקול דעת נכון מביא אכן לדחייתם של אותן הראיות והמסקנה שהגיע אליה בית הדין האזורי נכונה בעינינו.

על פי האמור קובע בית הדין כי הערעור נדחה.

## פסק דין ומתן הוראות

מוחלט:

- א. הערעור נדחה.
- ב. בנסיבות התיק אנו סבורים כי אין ליתן צו להוצאות.
- ג. התיק ייסגר.
- ד. פסק הדין מותר בפרסום בהשמטת פרטים מזהים.  
ניתן ביום ט' בשבט התש"ף (4.2.2020).

הרב מיכאל עמוס

הרב אליעזר איגרא

הרב אליהו הישריק

עותק זה עשוי להכיל שינויי ותיקוני עריכה